

Wetsvoorstel vervroegde aanmelddatum, recht op studiekeuzeadvies en toelatingsrecht

28 augustus 2015

De MBO Raad oordeelt positief over de elementen in het wetsvoorstel die gaan over het stimuleren van een zo vroeg mogelijke aanmelding van studenten. Dat is goed voor een zorgvuldige studiekeuze en intake en helpt de scholen het goede te doen naar aspirant-studenten. Wel zijn er opletpunten bij de praktische uitwerking.

De MBO Raad waarschuwt voor juridificering en oordeelt ronduit negatief over de voorgestelde vormgeving van intake en toelatingsrecht in de wet. Het voorstel is namelijk inconsistent in termen van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs zelf en conflicteert met de Wet Gelijke Behandeling en de Wet Passend Onderwijs. Daar komt bij dat het voorstel op gespannen voet staat met Focus op Vakmanschap, op onderdelen niet uitvoerbaar is en niet steunt op een gedegen probleemanalyse.

Aan het einde van dit commentaar verwoordt de MBO Raad wat zij wel als mogelijke weg ziet.

De MBO Raad is positief over het stimuleren van vroege aanmelding van aspirant-studenten ...

Positief is dat de overheid, samen met de vo- en mbo-sector, van mening is dat jongeren zich zo vroeg mogelijk zouden moeten melden voor een mbo-studie. Dat helpt de intake, de studiekeuze, een goede plaatsing van de student en draagt bij een goede voorbereiding van zowel de student als de school. Ook kan de MBO Raad zich in beginsel vinden in de introductie van een recht voor elke aspirant-student om een vorm van intake te mogen eisen van de school waar zijn voorkeur naar uit gaat.

Een opletpunt is wel dat zowel de vo-sector als de mbo-sector zich eigenaar willen voelen van de wijze waarop in de toekomst gegevens tussen scholen in technische zin uitgewisseld zullen worden. Daar is zeker draagvlak voor te organiseren, mits hier een zorgvuldige vormgeving op volgt met het oog op de Wet Bescherming Persoonsgegevens en een beperking van de administratieve lasten.

... en vraagt aandacht voor praktische uitwerking.

Het bovenstaande neemt niet weg dat ook na de voorgestelde 1 april-datum jongeren zich zullen blijven aanmelden en dat scholen gezamenlijk deze late aanmelders ergens een goede plek moeten geven. Scholen zullen de flexibiliteit moeten blijven hebben om dat proces goed in te richten. Zoals verderop zal blijken, twijfelt de raad ernstig of deze flexibiliteit straks nog wel bestaat.

De MBO Raad vraagt in deze context specifiek aandacht voor het feit dat het mbo-onderwijs fundamenteel verschilt van het hoger onderwijs waar het gaat om de noodzaak van intake op maat. Hoger onderwijs heeft slechts één route en slechts één niveau (in aanvang). Mbo-onderwijs heeft twee routes en vier niveaus. In het mbo maken stages onlosmakelijk onderdeel uit van de beroepsopleiding. Geen bedrijf dat de student wil ontvangen in de vorm van een stage: dan ook geen opleiding. Het is de taak van de instelling om die professionele inschatting te maken met respect voor de belangen van zowel de student als het regionale bedrijfsleven. Tot slot: hoger onderwijs ontvangt een doorgaans homogene groep, mbo een heterogene groep. De allocatie van aspirant-studenten op de juiste studies ziet er alleen al om deze vier redenen anders uit in het mbo dan in het hbo en verdient veel aandacht van de school aan de voorkant van het onderwijsleerproces.

Als de wetgever bovendien eist van mbo scholen dat elke student zo goed en zo hoog mogelijk wordt ingeschreven, mag de school van de wetgever ruimte eisen. Maatwerk moet dus kunnen in het belang van de student en het kunnen vervullen van de wettelijke taken.

De MBO Raad waarschuwt voor onnodige juridificering en ongewenste neveneffecten.

Hoe meer de wetgever het proces van intake via de wetgeving nu nog verder gaan juridificeren, des te groter zijn de kansen op oneigenlijke effecten aan de kant van zowel de student (die zonder meer zijn recht kan laten gelden bij een onwelgevallig advies) als de school (die veiligheidshalve voor alle studies een maximale capaciteit zal publiceren). In de kern komt het erop neer dat een student, straks bewust van diens formele doorzettingsmacht, zich weinig gelegen hoeft te laten liggen van welk studieadvies of intakegesprek dan ook. Hij kan luisteren en alle adviezen stoïcijns naast zich neerleggen. Ervan uitgaande dat de overheid nog steeds van opvatting is dat professionals in de scholen intakegesprekken zorgvuldig voeren, concludeert de MBO Raad dat juist deze professionals minder 'in hun kracht' komen te staan, precies in die gevallen waar dit noodzakelijk is. De aspirant-studente met autistische kenmerken die per se sociaal-agogisch werk wil verrichten, zal dit gepassioneerd af kunnen dwingen, waarna switch- en/of uitvalgedrag zal plaatsvinden, waarvoor de school vervolgens budgettair en met rendementsindicatoren gestraft wordt en bedrijfsleven en politiek zullen oordelen dat de school het niet goed doet.

Dit type van effecten zijn onvoldoende doordacht. De minister heeft de sector toegezegd wetsvoorstellen voortaan te voorzien van een integraal impact assessment, maar dat ontbreekt helaas bij dit wetsvoorstel (zie TK nummer 29515, 18 december 2014).

De MBO raad is negatief over de voorgestelde vormgeving van intake en toelatingsrecht.

Buitengewoon kritisch is de MBO Raad daarom over de voorgestelde vormgeving van de intake en van het toelatingsrecht in het wetsvoorstel. Eenzijdig worden hier de rechten van de studenten vastgelegd en verstevigd zonder daarbij voldoende rekening te houden met de wettelijke taken van de scholen. Mbo scholen hebben de wettelijke taak om aspirant-studenten zo goed mogelijk te adviseren en te begeleiden in de richting van een studie die zo goed mogelijk past bij hun talenten, arbeidsmarktperspectief én bij hun eventuele beperkingen. De school heeft als vanzelfsprekend baat bij gemotiveerde studenten. De kans op uitval is dan namelijk het kleinst en de kans dat de beoogde leerroute efficiënt wordt doorlopen het grootst. Dat is in het belang van zowel de student als de school. Het is evident dat studieadviezen aan aspirant-studenten niet bindend zijn en zullen zijn. De student kiest de opleiding van zijn voorkeur. De student gaat over zijn voorkeuren. Echter, de school bepaalt of deze keuze gehonoreerd kan worden door een inschrijving. Aldus de wet zelf.

Het wetsvoorstel is inconsistent in termen van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs zelf.

De huidige Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) stelt namelijk dat eenieder die gebruik wenst te kunnen maken van onderwijsvoorzieningen en examenvoorzieningen, zich door het bevoegd gezag als deelnemer moet laten inschrijven (Artikel 8.1.1.). Met andere woorden: de school (instelling) schrijft de aspirant-student in en niemand anders. Zie ook de rijke jurisprudentie vanaf 1996.

Het voorliggende wetsvoorstel stelt nu dat *onverminderd* Artikel 8.1.1. de toelating tot mbo-opleidingen open staat voor alle aspirant-studenten die aan de vooropleidingseisen voldoen (beoogd Artikel 8.1.1c). Waar deze formulering wellicht nog enige interpretatieruimte open laat, staat in de Memorie van Toelichting (onder paragraaf 2.3.) echter te lezen dat '*de keuze voor inschrijving in een bepaalde opleiding bij de student [wordt gelegd] en niet langer bij de mbo-instelling.*' (onderstreping toegevoegd).

Kortom: onverminderd het feit dat artikel 8.1.1. stelt dat de school inschrijft, stelt het beoogde artikel 8.1.1c dat de student in de kern over diens eigen inschrijving gaat. Dit kan niet. Bovendien gaat het wetsvoorstel daarmee geheel voorbij aan een kerntaak van de school, namelijk het aanbieden van doelmatige leerwegen (Artikel 1.3.5.). Hoe kan de school aan deze eis nog voldoen als de doorzettingmacht op het punt van inschrijving in de kern bij de student komt te liggen? En mogen scholen dan voortaan studenten die zich – ondanks goedbedoelde adviezen – toch inschrijven in een opleiding en na een half jaar helaas maar voorspelbaar uitvallen, niet langer meetellen als voortijdig

schoolverlater? En wat te denken van een goede allocatie van capaciteit tussen scholen, waarvan de overheid vol lof is zodra zij samenwerken om *'studenten zo in het onderwijs te houden en zo hoog mogelijk te diplomeren'* (zie bijlage)?

Politiek en media zouden werkelijk bol staan van verontwaardiging als ouders van kinderen formele doorzettingsmacht krijgen om geheel zelf te bepalen (ongeacht het schooladvies van de basisschool) op welke vo-school zoon of dochter wordt ingeschreven.

Het wetsvoorstel conflicteert ook met twee andere wetten.

Er zijn, naast de WEB, nog twee wetten die de huidige opdracht van de scholen helder inkaderen en die thans op een goede manier met elkaar en de WEB samenhangen, namelijk de Wet Gelijke Behandeling en de Wet Passend Onderwijs. Deze twee wetten beschrijven op een evenwichtige wijze wat er van de mbo-school wordt verwacht rond intake en toelating van aspirant-studenten waar (wellicht) maatwerk voor nodig is. Het voorliggende wetsvoorstel staat op gespannen voet met elk van deze twee wetten.

De Wet Gelijke Behandeling vereist van scholen niet-vrijblijvende activiteiten teneinde maatwerk te leveren waar dat nodig is.

De Wet Gelijke Behandeling stelt feitelijk dat zonder onderscheid des persoon een onderwijsinstelling zorgvuldig ten tijde van intake heeft te bezien of een aspirant-student eventueel een beperking heeft en of de instelling daar een voorziening voor kan treffen. Dat betekent dat de school desgewenst een aspirant-student moet kunnen verplichten aan een vorm van intake deel te nemen en dat dat ook consequenties kán hebben. Het feit dat het voorliggende wetsvoorstel de zeggenschap ten aanzien van de inschrijving geheel en uitsluitend bij de student legt en zwijgt over de plicht tot intake-activiteiten van de student als de school daarom verzoekt staat daarmee op gespannen voet met juist de Wet Gelijke Behandeling.

Het wetsvoorstel conflicteert met de Wet Passend Onderwijs.

De Wet Passend Onderwijs wordt op dit moment geïmplementeerd in het gehele onderwijs. Voor wat betreft het mbo zijn twee bouwstenen uit deze wet direct relevant in het kader van toelatingsrecht. De eerste bouwsteen ligt dicht tegen de Wet Gelijke Behandeling aan en stelt dat scholen een geschikt ondersteuningsaanbod hebben te verzorgen voor studenten die dat tijdelijk of structureel nodig hebben. Dat betekent wederom dat er geen sprake is, cq. kan zijn van eenzijdige regelgeving waar het gaat om deelname aan gesprekken, testen en intakeactiviteiten aan de voorkant van een opleiding.

De tweede bouwsteen is gelegen in de beschrijving van het escalatiepad dat ouders en leerlingen kunnen volgen als zij er met de school onverhoopt niet in goed onderling overleg uit komen. De wet stelt dat de student zich dan kan wenden tot het bevoegd gezag en, in tweede instantie, tot het College voor de Rechten van de Mens (tot 2 oktober 2012 de Commissie Gelijke Behandeling). En mocht ook dat niet afdoende zijn, volgt de gang naar de burgerlijke rechter die het oordeel van het College ook in zijn oordeel hoort te betrekken. Voor de MBO Raad is het overigens bespreekbaar om in goed overleg na te gaan of dit escalatiepad aangevuld zou moeten worden met nog een extra laagdrempelige, toegesneden arbitragevorm. Dit alles vanzelfsprekend op basis van een goede analyse van voorbeelden uit de praktijk.

Scholen zijn gehouden aan de Wet gelijke behandeling en de Wet Passend Onderwijs. Dus moeten zij aspirant-studenten, waar nodig, kunnen verplichten om deel te nemen aan noodzakelijke testen en gesprekken voorafgaand aan de inschrijving. Dit is in het belang van de aanmelder (vormgeven van maatwerk waar nodig), van mede-studenten en van de school. Bovendien zijn scholen, volgens de Wet Gelijke Behandeling, niet gehouden aan het realiseren van het 'onmogelijke'. De school mag dus volgens de vigerende wet geen essentiële informatie worden onthouden voor het adequaat kunnen begeleiden van een student, cq. vormgeven van een specifiek ondersteuningsaanbod. Weigering van een aspirant-student om desgevraagd aan testen en gesprekken deel te nemen moet gevolgen kunnen hebben voor het besluit de student wel of niet in te schrijven. Vanzelfsprekend geldt hier de noodzaak van een net verkeer, een goede onderbouwing en een helder beschreven escalatiepad, mochten partijen er niet uit komen. Dit alles is voorhanden in de vigerende wetgeving.

Het wetsvoorstel staat op onderdelen op gespannen voet met Focus op Vakmanschap

Focus op Vakmanschap leverde nieuwe bekostigingsmaatregelen op. Op diverse plekken in de relevante wetgeving, toelichtingen en nota's is te lezen wat daar de bedoeling van was en is. *'De nieuwe (bekostings)maatregelen beogen instellingen te stimuleren studenten snel en succesvol door de opleiding te leiden door ze direct op de meeste geschikte opleiding in te schrijven.'* (TK 33187 nr. 8, d.d. 17 juli 2012). De school schrijft dus in en heeft een evidente taak om een rol te spelen bij het vinden van de 'meest geschikte' opleiding voor de aspirant-student. De huidige wet geeft daarmee ruimte voor een toelatingsbeleid voor scholen en ook ruimte voor een schorsings- en verwijderingsbeleid (zie verder bijlage).

Dit alles is nog met verve bepleit door de regering ten tijde van de behandeling van het wetsvoorstel Doelmatige Leerwegen en Modernisering Bekostiging. Ook bepleitte de regering dat verplichte bindende studieadviezen voor de niveaus 2, 3 en 4 niet aan de orde zouden moeten zijn, want daarover kunnen scholen afspraken maken in de onderwijsovereenkomst. Bovendien zou anders sprake zijn van onnodige administratieve lasten. Een terechte analyse, die nu terzijde wordt geschoven.

Verderop in de parlementaire handelingen is naar aanleiding van een vraag van de SP te lezen dat voor een geforceerd uitgeschreven student die zich bij uitschrijving terstond weer aan de poort meldt voor de niveaus 2, 3 en 4 geldt dat *'de instelling geheel zelf bepaalt of deze persoon weer wordt ingeschreven'*. Kortom: artikel 8.1.1. van de WEB wordt hier adequaat gevolgd.

Tot zover een willekeurige greep van voorbeelden.

Het wetsvoorstel is op belangrijke onderdelen niet uitvoerbaar.

Het wetsvoorstel stelt dat een school op 1 februari voorafgaand aan het schooljaar publiceert welke opleidingen met hoeveel groepen open zullen gaan en dus hoeveel stageplekken geregeld kunnen worden. Dit is om meerdere redenen onuitvoerbaar. Allereerst gaan de werkgevers in belangrijke mate over de stages die zij beschikbaar stellen voor het BOL-onderwijs. Met uitzondering van enkele grote, institutionele werkgevers, zoals grote zorginstellingen, is dit niet al duidelijk per 1 februari. Daarnaast komt dat voor het BBL-onderwijs de desbetreffende studenten een formele arbeidsrelatie hebben met individuele werkgevers. Dit maakt dat niet al op 1 februari van het jaar exact helder kán zijn hoeveel BBL'ers zich zullen (kunnen) melden per 1 april. Die informatie is er gewoon niet en zal er ook niet komen. Dus ofwel je publiceert er niets over (kwetsbaar, want studenten gaan daar dan rechten aan ontlennen), ofwel je publiceert fake-gegevens om je als bevoegd gezag in te dekken (ook niet gewenst, want dit betekent schijntransparantie). Waartoe leidt dit alles straks? Tot veel ongenoegen.

Het wetsvoorstel steunt niet op een gedegen probleemanalyse.

Tot slot de onderliggende analyse. De regering voert enerzijds in de Memorie van Toelichting bij het voorliggende wetsvoorstel op dat aanhoudende klachten die bij de Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB) belanden aanleiding zijn voor dit wetsvoorstel. Anderzijds stelt dezelfde regering nog op 20 augustus 2015 in haar beantwoording van kamervragen van lid Jadnanansing (PvdA) dat zij op basis van de ca. 100 'signalen' *'het beeld dat mbo-instellingen vaak 'nee' zouden verkopen aan kwetsbare jongeren'* niet deelt. In 2014 sprak de regering overigens nog van 130 'signalen', ook in een beantwoording van kamervragen van de PvdA.

De MBO Raad is van mening dat 100 'signalen' op 160.000 aanmeldingen per jaar (0,06 %) een *uitstekende* prestatie zijn van een sector die onder druk staat om studenten zo hoog en snel mogelijk te plaatsen en te begeleiden tijdens de opleiding. Dit geldt zelfs wanneer het om 300 brieven zou gaan.

Elke brief en elke daarin verwoorde klacht verdient tegelijkertijd serieuze aandacht en wij willen dan ook graag weten wat de aard van elke klacht is en hoe de overheid/inspectie elk van deze klachten waardeert:

- Kan een school, in weerwil van de wensen, de student niet plaatsen vanwege het feit dat de student niet aan de wettelijke vooropleidingseisen voldoet?
- Is de school nalatig in zijn informatievoorziening?
- Stelt de student zich onvoldoende op de hoogte van de beschikbare informatie?
- Is de school nalatig in het bieden van maatwerk?
- Overvraagt de student redelijkerwijze de school?

Tot dusver ontbreekt het aan een goede analyse van binnengekomen brieven en klachten, terwijl dit belangrijk is om na te gaan of de voorgestelde wettelijke maatregelen proportioneel en passend zijn. En gelden ze, voor zover de school nalatig is, de gehele sector of alleen de desbetreffende school? Daar komt bij dat er bij de MBO Raad ook geen gegevens bekend zijn, laat staan geanalyseerd vanuit het perspectief van het College voor de Rechten van de Mens, cq. de burgerlijke rechter die een aanvulling op het wettelijke kader legitimeren.

De overheid voert de eigen voornemens ten aanzien van zorgvuldige voorbereiding van wetgeving niet uit.

De bijna automatische reflex om wetgeving te verstevigen zonder analyse, zonder appreciatie van de escalatiemogelijkheden die er thans al zijn en zonder impact assessment van de te verwachten effecten op de werkvloer van de scholen, leiden tot de conclusie dat de heldere afspraken in het kader van administratieve lastendruk (TK nummer 29515, 18 december 2014) helaas weinig waard zijn.

Wat wil de MBO Raad dan wel?

Namens de leden bepleit de MBO Raad stabiele, evenwichtige wetgeving en een goede ondersteuning van VO-, MBO- en HO-scholen ten aanzien van loopbaan en studiekeuzeadviesing. Het feit dat nu twee grote, door de overheid bekostigde LOB-projecten aflopen mag niet leiden tot een discontinuïteit in deze activiteiten. Daar zou het gesprek over moeten gaan.

Op de tweede plaats bepleit de MBO Raad meer bekendheid te geven aan studenten over de (nette) escalatiemogelijkheden die er zijn voor aspirant-studenten en hun ouders, zodra zij zich benadeeld voelen.

Daarbij past, op de derde plaats, een gedragen, heldere analyse van klachten die bekend zijn bij de overheid. Ligt het aan de school, aan de student, aan de ouders, aan de wetgeving, een combinatie? De MBO Raad deelt, met de overheid, dat de voorlichting van scholen over intake en aanmeldprocedures belangrijk is. Dat is in het belang van alle partijen. Als het in dat kader mogelijk is dat scholen al enigszins kwantitatief per 1 februari kunnen aangeven met hoeveel groepen ze denken te gaan starten in het nieuwe schooljaar: prima. En, zo luidt de vierde wens, geef scholen dan wel de

ruimte om daarvan af te wijken als het aantal aanmelders en/of de regionale arbeidsmarkt daar in de maanden daarna aanleiding toe geven. Het gaat hier nogmaals om beroepsonderwijs. Scholen hebben zich ook rekenschap te geven in de richting van regionaal bedrijfsleven inzake de beschikbaarheid van geaccrediteerde stageplaatsen. Dat is niet op 1 februari voorafgaand aan het schooljaar in beton gegoten, cq. te gieten. Enige flexibiliteit is ook in het belang van het toeleverende onderwijs: vmbo en havo.

Ten vijfde. Waar een school de voorlichting over intake en de daarbij passende procedures onvoldoende geeft en/of niet consequent toepast, moet dit worden aangekaart en verbeterd. Over eventuele nadere kaders over wat die voorlichting aan studenten dan minimaal zou moeten inhouden, gaat de MBO Raad graag constructief het gesprek aan. Wat de MBO Raad betreft, mag de Inspectie op dit thema ook een themaonderzoek verrichten in het licht van de vigerende wetgeving en wellicht plekken in het land waar klachten zich cumuleren en allemaal dezelfde kant uitwijzen. Zo'n themaonderzoek kan eraan bijdragen dat in goed onderling overleg kan worden vastgesteld op welke punten de geldende escalatiemogelijkheden wellicht aanpassing vergen.

Ten zesde. Hetzelfde geldt voor regionale afspraken tussen VO, MBO en gemeenten: zorg, waar nodig voor nette arbitrage, als partijen daar in regionale samenwerkingsverbanden niet uit zouden komen en elkaar verwijten maken. De MBO raad denkt graag mee hoe dat zou kunnen, te beginnen met een zogenaamde Code of Conduct, zoals ook de VNG meerdere keren heeft gesuggereerd. In diverse regio's in het land zijn daar al creatieve, praktische invullingen voor bedacht. Maar graag wel op basis van een gedegen analyse van de feiten en respect voor de vele professionals die elke dag werk maken van loopbaanbegeleiding en intake in het voortgezet onderwijs en mbo.

Doorgaan met dit wetsvoorstel, zo voorspelt de MBO Raad, leidt tot onnodige jurisprudentie, valse verwachtingen, meer switches dan nodig zijn, meer uitval en ontevredenheid bij én studenten én ouders én professionals én politiek.

BIJLAGE

Enerzijds stelt het voorliggende wetsvoorstel:

Pagina 19: “De ondersteuningsbehoefte van een student, gedrag uit het verleden, of een veronderstelde ‘niet-schoolbaarheid’, kan geen reden zijn om hem of haar te weigeren. Door de uiteindelijke keuze voor inschrijving op een bepaalde opleiding bij de student te leggen, en niet bij de mbo-instelling, worden afwijzingen op dergelijke gronden voorkomen”. [Einde citaat].

Tweede citaat (paragraaf 2.2, vierde alinea): “Mbo-instellingen kunnen studenten niet verplichten om deel te nemen aan intake-activiteiten. [...] Het advies is niet bindend; het toelatingsrecht voor de student blijft gelden. Een studiekeuzeadvies geeft de student een beeld van een bij hem passende opleiding, op basis waarvan hij zijn verwachtingen en keuze zo nodig kan bijstellen.” [Einde citaat].

Consequentie in termen van een voorbeeld: een jongere die gewelddadig is, erg agressief en/of evident ongeschikt is voor een bepaalde studie (namelijk onaanvaardbare risico's loopt bij een toekomstige beroepsuitoefening) kan zich op basis van deze wet op elke willekeurige opleiding inschrijven. Een opleidingsteam moet dat aan kunnen. De beoordeling hiervan is – tot dusver – toebedeeld aan de professionele inschatting van de school die ook verantwoordelijk is voor veiligheid, kwaliteit van het leerproces en doelmatig opleiden van alle studenten. In de kern legt het wetsvoorstel deze professionele beoordeling nu *ultimo* neer bij de aspirant-student zelf.

Anderzijds ...

stelt de Wet Gelijke Behandeling:

Het discriminatieverbod uit de Grondwet is uitgewerkt in verschillende specifieke wetten. In de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte staat dat discriminatie verboden is bij:

- de toegang tot het onderwijs;
- het aanbieden van onderwijs;
- het afnemen van toetsen;
- het afronden van onderwijs;
- de toegang tot loopbaanoriëntatie en beroepskeuzevoorlichting (alleen bij beroepsonderwijs);
- het geven van loopbaanoriëntatie en beroepskeuzevoorlichting (alleen bij beroepsonderwijs).

Het maakt niet uit of de beperking fysiek, psychisch, verstandelijk, intellectueel of zintuiglijk van aard is. Het moet wel om een langdurige beperking gaan. Het verbod op discriminatie betekent vervolgens

niet dat een leerling of een student met een beperking altijd recht heeft op toelating tot de school of opleiding van zijn of haar keuze. Wel moet de school onderzoeken of de leerling/student geschikt is om aan het onderwijs deel te nemen.

Een leerling is geschikt als hij in staat is om de lesstof op te nemen of als hij aan de vereisten voor toelating voldoet. Per geval zal bekeken moeten worden of de beperking het volgen van onderwijs in de weg staat, of dat een doeltreffende aanpassing uitkomst biedt. Als de gevraagde aanpassing tot een onevenredige belasting leidt – denk aan kosten of technische onhaalbaarheid – dan mag de onderwijsinstelling de leerling of student wel weigeren. Ook als de veiligheid en gezondheid van de leerling/student of andere leerlingen/studenten in gevaar komt hoeft een school een persoon met een beperking niet toe te laten. Een goede onderbouwing is dan nodig. Zie ook expliciet p. 11 en 12 van de brief van 2 november 2009 van de minister van OCW aan de Tweede Kamer over Passend Onderwijs (Kamerstukken 2009/ 2010, 31 497, nr. 17).

... en stelt de Wet Passend Onderwijs:

Memorie van Toelichting bij Artikel 4: 'Hoewel naar zo veel mogelijk transparantie wordt gestreefd, blijft een passende plek in het onderwijs een kwestie van maatwerk, dat in overleg met de jongere tot stand komt. Nadat de deelnemer bij de intake voor een mbo-opleiding heeft aangegeven in verband met zijn beperking extra begeleiding of ondersteuning nodig te hebben, bekijkt de instelling met de deelnemer waaruit die begeleiding – binnen het geboden ondersteuningsaanbod – kan bestaan. Met dit wetsvoorstel wordt geregeld dat de extra begeleiding die aan een deelnemer wordt geboden, wordt vastgelegd in de onderwijsovereenkomst die door zowel de deelnemer als het bevoegd gezag wordt ondertekend.' [einde citaat]

En:

Onder kopje '*Rechtsbescherming*': "De bestaande mogelijkheden voor rechtsbescherming van deelnemers aan het mbo bieden voldoende waarborgen. Deelnemers die niet tevreden zijn over de extra begeleiding die wordt aangeboden bij de inschrijving, of niet akkoord zijn met de afwijzing voor een opleiding, kunnen zich in eerste instantie richten tot het bevoegd gezag van de instelling. Als dat niet leidt tot een aanvaardbare oplossing, dan kunnen zij zich wenden tot de CGB voor mediation of een (juridisch) oordeel dan wel tot de burgerlijke rechter. De burgerlijke rechter betreft, indien voorhanden, het (juridisch) oordeel van de CGB in zijn uitspraak." [einde citaat]

... en stelt de regering ten tijde van de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel Doelmatige Leerwegen en Modernisering Bekostiging:

“Het wetsvoorstel beoogt dat studenten bij aanvang van de opleiding zoveel mogelijk op het juiste niveau worden ingeschreven. Dit veronderstelt dat instellingen goede intakegesprekken met leerlingen voeren en actief werk maken van studiekeuze- en loopbaanbegeleiding.” [einde citaat]

En:

“De nieuwe (bekostigings)maatregelen beogen instellingen te stimuleren studenten snel en succesvol door de opleiding te leiden door ze direct op de meest geschikte opleiding in te schrijven. Het is aan de instellingen om in onderlinge afstemming en binnen de beschikbare middelen een evenwicht te vinden om ook deze studenten in het onderwijs te houden en zo hoog mogelijk te diplomeren.” [einde citaat]

En:

“Voor de opleidingen op de niveau 2 tot en met 4 bepaalt het bevoegd gezag van een instelling het toelatingsbeleid, binnen de kaders die de wet stelt en met inachtneming van de zorgplicht voor toegankelijk beroepsonderwijs die elke (bekostigde) instelling heeft. De instelling zal wel het toelatingsbeleid vooraf kenbaar moeten maken en dit vervolgens ook consequent moeten toepassen.”

(TK 33187 nr. 8 Nota naar aanleiding van het verslag, d.d. 17 juli 2012)

Focus op Vakmanschap is anno 2015 in alle scholen volop in uitvoering en beoogt in de kern de leerwegen uitdagender te maken voor studenten, de doelmatigheid van het onderwijs te verhogen, een kwaliteitsimpuls te geven, vooropleidingseisen te herzien, entreeopleidingen apart van het mbo te positioneren (maar wel te verzorgen door het mbo) en een daarbij passende bekostiging te regelen. Daaruit vloeit voort de taak van scholen om elke jongere op een zo passend mogelijke plek in te schrijven met een zo hoog mogelijke kans op slagen voor een opleiding met een zo goed mogelijk arbeidsmarktperspectief. Minder switches en uitval zouden het gevolg moeten zijn, hetgeen zich anno 2015 overigens ook al duidelijk manifesteert in harde cijfers. Deze koers vast te houden is de sector veel waard.